

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Naděždy Zachystalové a soudců JUDr. Ivy Zemanové a JUDr. Michala Fridricha ve věci

žalobce: **M. K.**, narozený dne xxx
bytem xxx, xxx
zastoupený advokátkou JUDr. Marií Cilínkovou
sídlem Bolzanova 1615/1, 110 00 Praha

proti
žalované: **Česká republika - Ministerstvo spravedlnosti**, IČO 00025429
sídlem Vyšehradská 424/16, 128 10 Praha 2 - Nové Město

o náhradu majetkové škody a nemajetkové újmy za nezákonné trestní stíhání, k odvoláním žalované proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 29. 6. 2021, č. j. 21 C 37/2020-138,

takto:

- I. Rozsudek soudu I. stupně **se** ve výroku II. **mění** tak, že se zamítá žaloba s návrhem na uložení povinnosti žalované zaplatit žalobci zákonný úrok z prodlení ve výši 8,25 % ročně z částky 25 894 Kč za dobu od 28. 7. 2020 do 14. 5. 2021; ve výroku III. **se** rozsudek soudu I. stupně **potvrzuje**.
- II. Žalovaná je povinna zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů ve výši 44 676,21 Kč do 15 dnů ode dne právní moci rozsudku k rukám advokátky JUDr. Marie Cilínkové.

Odůvodnění:

1. Shora citovaným rozsudkem soud I. stupně zastavil řízení co do požadavku žalobce na zaplacení částky 30 008 Kč a na zaplacení zákonného úroku z prodlení ve výši 8,25 % ročně z částky 4 114 Kč za dobu od 28. 7. 2020 do zaplacení (výrok I). Žalované uložil povinnost zaplatit žalobci zákonný úrok z prodlení ve výši 8,25 % ročně z částky 25 894 Kč za dobu od 28. 7. 2020 do 14. 5. 2021, a to do 15 dnů ode dne právní moci tohoto rozsudku (výrok II) a částku 50 000 Kč se

zákonným úrokem z prodlení ve výši 8,25 % ročně z této částky za dobu od 28. 7. 2020 do zaplacení, a to do 15 dnů ode dne právní moci rozsudku (výrok III). Zamítl žalobu, kterou se žalobce domáhal uložení povinnosti žalované zaplatit mu částku 140 000 Kč se zákonným úrokem z prodlení ve výši 8,25 % ročně z této částky za dobu od 28. 7. 2020 do zaplacení (výrok IV) a žalované uložil povinnost zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 40 562,21 Kč k rukám právní zástupkyně žalobce JUDr. Marie Cilínkové, advokátky, rovněž do 15 dnů ode dne právní moci rozsudku (výrok V).

2. Soud I. stupně takto rozhodl o žalobě, kterou se žalobce domáhal na žalované zaplacení částky 223 880 Kč jakožto náhrady majetkové škody a nemajetkové újmy, která mu dle jeho přesvědčení vznikla nezákonným trestním stíháním jeho osoby. Žalobce jakožto náhradu majetkové škody spočívající v úhradě nákladů vynaložených na své právní zastoupení v rámci trestního řízení požadoval částku 33 880 Kč, a to za situace, kdy v rámci mimosoudního projednání věci byla ze strany žalované poskytnuta žalobci jako náhrada majetkové škody spočívající v nákladech vynaložených na obhajobu žalobce v trestním řízení již částka 48 400 Kč, byť celkově byla žalobcem v rámci mimosoudního projednání věci požadována částka 82 280 Kč. Dále žalobce žádal částku 190 000 Kč jako náhradu nemajetkové újmy za nezákonné trestní stíhání, a to při zohlednění toho, že jako náhrada nemajetkové újmy byla žalobcem celkově požadována částka 200 000 Kč, přičemž Ministerstvo spravedlnosti v rámci mimosoudního projednání věci vyplatilo žalobci za jeho nezákonné trestní stíhání částku 10 000 Kč. V žalobě pak bylo konkrétně uvedeno, že proti žalobci bylo vedeno trestní stíhání, které bylo zahájeno usnesením Policie ČR vydaným dne 11. 12. 2018, jímž bylo žalobci sděleno obvinění ze spáchání provinění znásilnění provedeného souloží nebo obdobným způsobem na dítěti mladším 15 let při využití jeho bezbrannosti, přičemž žalobce byl stíhán jako mladistvý. V této souvislosti žalobce poukazoval na to, že mu hrozil trest odnětí svobody v trvání až 12 let (fakticky, s ohledem na skutečnost, že se jednalo o mladistvého, byl ohrožen trestní sazbou s horní hranicí 6 let - pozn. soudu). Dále bylo v žalobě uvedeno, že rozsudkem Městského soudu v Praze vydaným dne 5. 11. 2019 pod sp. zn. 63 Tm 5/2019 byl žalobce obžaloby zproštěn, přičemž tohoto dne nabylo zprošťující rozhodnutí právní moci.
3. Žalovaná učinila nesporným, že žalobce dne 7. 1. 2020 uplatnil u Ministerstva spravedlnosti nárok na náhradu nemajetkové újmy původně ve výši 500 000 Kč, která mu měla vzniknout v souvislosti s nezákonným trestním stíháním vedeným u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 63 Tm 5/2019 a dále i nárok na náhradu majetkové škody v celkové výši 82 280 Kč. S ohledem na skutečnost, že v rámci mimosoudního projednání věci dospělo Ministerstvo spravedlnosti k závěru, že je dán odpovědnostní titul, tedy že v daném případě došlo ve vztahu k žalobci k vydání nezákonného rozhodnutí ve smyslu § 8 odst. 1 zákona č. 82/1998 Sb., za které lze s ohledem na výsledek trestního řízení považovat právě usnesení o zahájení trestního stíhání ze dne 11. 12. 2018, přistoupilo Ministerstvo spravedlnosti v rámci mimosoudního projednání věci k plnění ve vztahu k požadavku žalobce na náhradu majetkové škody v rozsahu 48 400 Kč, když v rámci předběžného projednání nároku dospělo k závěru, že žalobce tuto částku náhrady škody požaduje oprávněně. Majetková škoda v rozsahu částky 33 800 Kč nebyla žalobci zaplacena, neboť žalobce přes výzvu Ministerstva spravedlnosti nedoložil v rámci mimosoudního projednání věci doklad o úhradě výše uvedené částky, a to ani ve formě dluhu. Ve vztahu k požadavku na náhradu majetkové škody žalovaná sporovala důvodnost některých účtovaných nákladů za poskytnuté právní služby, a to v rozsahu částky 3 872 Kč s příslušenstvím. V reakci na toto vyjádření žalované vzal žalobce žalobu zpět (částka 3 872 Kč se zákonným úrokem z prodlení ve výši 8,25 % ročně z této částky za dobu od 28. 7. 2020 do zaplacení). V průběhu řízení, a to poté, kdy žalobce doložil doklady prokazující rozsah jemu vzniklé majetkové škody v souvislosti s trestním řízením (náklady vynaložené na jeho obhajobu), žalovaná dne 14. 5. 2021 poskytla žalobci plnění na požadavek žalobce na náhradu majetkové škody ve výši 25 894 Kč.

4. Žalovaná u nároku na náhradu nemajetkové škody uznala odpovědností titul, avšak v rámci mimosoudního projednání věci dospěla k závěru, že s ohledem na konkrétní okolnosti případu je pro žalobce dostatečnou satisfakcí náhrady jemu vzniklé nemajetkové újmy poskytnutí finančního plnění v částce 10 000 Kč, která byla žalobci v rámci mimosoudního projednání věci poskytnuta.
5. Soud I. stupně na základě částečného zpětvzetí žaloby co do požadavku na zaplacení částky 25 894 Kč (žaloba byla vzata zpět pro dodatečné plnění žalované) a částky 4 114 Kč (na základě procesního postupu žalobce) zastavil řízení ohledně částky 30 008 Kč se zákonným úrokem z prodlení ve výši 8,25 % ročně z částky 4 114 Kč za dobu od 28. 7. 2020 do zaplacení (viz výrok I. rozsudku). Ve vztahu k majetkové škodě zůstal předmětem řízení požadavek na zaplacení zákonného úroku z prodlení ve výši 8,25 % ročně z částky 25 894 Kč za dobu od 28. 7. 2020 do 14. 5. 2021, tedy za dobu, kdy byla žalovaná v prodlení s plněním náhrady majetkové škody ve vztahu k žalobci v rozsahu shora uvedené částky (to vše při vázanosti žalobním návrhem).
6. Soud I. stupně na základě provedení dokazování a s odkazem na § 1 odst. 1, § 5, § 7, § 31a zákona č. 82/1998 Sb. uzavřel, že žaloba byla podána v částečném rozsahu důvodně, a to jak co do požadavku na náhradu majetkové škody, tak i v částečném rozsahu co do požadavku na náhradu nemajetkové újmy, která byla žalobci způsobena jeho nezákonným trestním stíháním. V rámci trestního řízení zahájeného vůči žalobci usnesením policie ČR ze dne 11. 12. 2018 a následně vedeného u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 63 Tm 5/2019 bylo vydáno nezákonné rozhodnutí, a to usnesení Policie České republiky vydané dne 11. 12. 2018, jímž bylo žalobci sděleno obvinění ze spáchání provinění znásilnění podle § 185 odst. 1, alinea druhá, odst. 2 písm. a), odst. 3 písm. a) trestního zákoníku. Na toto usnesení je namístě hledět jako na nezákonné v důsledku zprošťujícího rozsudku Městského soudu v Praze vydaného dne 5. 11. 2019 pod sp. zn. 63 Tm 5/2019. V této souvislosti soud I. stupně odkázal na konstantní judikaturu navazující na rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 23. 2. 1990, sp. zn. 1 Cz 6/90, z níž vyplývá, že nárok na náhradu škody způsobené zahájením trestního stíhání, jež neskončilo pravomocným odsouzením, je na místě v určitých případech posoudit jako nárok na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím, přičemž rozsudek, kterým byl žalobce zproštěn obžaloby je tedy rozhodnutím, které, byť nikoliv výslovně, ruší účinky zahájeného trestního stíhání, a rozhodnutí, jímž bylo trestní stíhání zahájeno, je tak ve smyslu odškodňovacího zákona č. 82/1998 Sb. nutno považovat za rozhodnutí nezákonné, které zakládá nárok na náhradu škody ve smyslu ustanovení § 1 a následujícího zákona č. 82/1998 Sb. Soud I. stupně dospěl k závěru (a ze strany žalované toto nebylo ani sporováno), že zde existuje odpovědnostní titul jak ve vztahu k požadavku žalobce na náhradu majetkové škody, která byla ze strany Ministerstva spravedlnosti v částečném rozsahu uhrazena a v částečném rozsahu vzata zpět v důsledku procesního postupu žalobce, tak i ve vztahu k požadavku na náhradu nemajetkové újmy za nezákonné trestní stíhání.
7. Soud I. stupně k požadavku žalobce na náhradu majetkové škody uvedl, že po částečném zpětvzetí žaloby předmětem řízení zůstal požadavek na zaplacení zákonného úroku z prodlení z částky 25 894 Kč za dobu od 28. 7. 2020 do 14. 5. 2021, tedy za období, kdy žalovaná byla v prodlení se zaplacením této majetkové škody ve výše uvedeném rozsahu. V řízení bylo mezi účastníky učiněno nesporným a zároveň bylo doloženo i důkazy, že žalobce uplatnil svůj nárok na náhradu majetkové škody u Ministerstva spravedlnosti dne 7. 1. 2020. Uplynutím šestiměsíční lhůty od výše uvedeného data se žalovaná dostala do prodlení se zaplacením. Žalobce požadoval zákonný úrok z prodlení ode dne 28. 7. 2020 z částky, kterou Ministerstvo spravedlnosti zaplatilo v průběhu řízení, avšak po marném uplynutí šestiměsíční lhůty. Soud I. stupně přiznal žalobci zákonný úrok z prodlení od data určeného žalobcem, tj. ode dne 28. 7. 2020, kdy byla žalovaná prokazatelně v prodlení s plněním svého závazku. Mezi stranami nebylo sporu ani o tom, že k úhradě částky 25 894 Kč došlo dne 14. 5. 2021, proto soud I. stupně ve výroku II. rozsudku žalobci přiznal zákonný úrok z prodlení z částky 25 894 Kč za období od 28. 7. 2020 do 14. 5. 2021.

8. Soud I. stupně ohledně požadavku žalobce na náhradu nemajetkové újmy za nezákonné trestní stíhání se zabýval zejména tím, zda finanční plnění poskytnuté žalobci Ministerstvem spravedlnosti za jeho nezákonné trestní stíhání je odškodněním adekvátním či nikoliv. Při tomto hodnocení vycházel nejen ze závažnosti trestného činu, pro který byl žalobce stíhán (povahy trestní věci), ale i z doby, po kterou byl žalobce tomuto trestnímu stíhání vystaven, a dále posuzoval i závažnost zásahů způsobených trestním stíháním do osobnostní sféry žalobce, které musely být v řízení žalobcem prokázány (viz rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 30 Cdo 2813/2011). Soud I. stupně dále uvedl, že přiznaná výše zadostiučinění nesmí být v rozporu s obecně sdílenou představou spravedlnosti a její přiznání nad rámec konstatování porušení práva je na místě pouze tehdy, jestliže by se z hlediska obecné slušnosti mělo poškozenému satisfakce skutečně dostat. V souvislosti s výší přiznaného zadostiučinění za nemajetkovou újmu soud I. stupně zohlednil, že žalobce v době zahájeného trestního stíhání byl bezúhonnou osobou ve věku mladistvého, přičemž horní hranice trestní sazby za trestný čin, pro který bylo žalobci sděleno obvinění a pro který byl následně stíhán, byla 12 let s tím, že konkrétně žalobce, coby mladistvý, byl ohrožen trestní sazbou s horní hranicí trestní sazby 6 let. Žalobci tedy reálně hrozila o polovinu nižší trestní sazba, než pokud by byl stíhán pro skutek, kterého by se dopustil až po nabytí zletilosti. Při zohlednění do té doby bezúhonnosti žalobce se dalo eventuálně v případě jeho odsouzení předpokládat uložení trestu nikoliv při horní hranici takto snížené trestní sazby. Na druhou stranu soud I. stupně zohlednil i to, že trestní stíhání proti žalobci bylo vedeno ve věku ještě jeho nedospělosti a rané dospělosti, což pochopitelně pro takto mladého člověka bylo nepochybně psychickou zátěží, byť nebylo prokázáno, že by tato psychická zátěž vedla k natolik razantním zásahům do psychiky žalobce, které by vyvolávaly nutnost psychologické či psychiatrické léčby, léčbě psychofarmaky a podobně. Soud I. stupně uzavřel, že trestní stíhání pro žalobce znamenalo psychickou zátěž spočívající v obavě každého takto stíhaného člověka pro trestný čin sexuálního charakteru o výsledek řízení a stres související s hrozbou poměrně vysokého trestu odnětí svobody, to vše při zohlednění věku žalobce v době trestního stíhání. Žalobce byl důsledkům vedení trestního stíhání vystaven po dobu jedenácti měsíců, tedy od doby sdělení obvinění dne 11. 12. 2018 do 5. 11. 2019, kdy nabyl právní moci zprošťující rozsudek. Trestní řízení bylo sice vedeno i před soudem, avšak ke zproštění obžaloby, a to pravomocnému, došlo již před soudem prvního stupně (bez podání odvolání), což s ohledem na jiné srovnatelné případy, bylo nepochybně skutečností ve prospěch žalobce v tomto řízení. Soud I. stupně měl rovněž za prokázané, že žalobce těžce nesl své obvinění z výše uvedeného trestného činu, s nímž je obecně v povědomí lidí spojováno velmi výrazné negativní odsouzení ze strany společnosti, a to přestože jeho nejbližší osoby (matka a její manžel) věřili v jeho nevinu, a dále že žalobce byl stresován i potenciální možností svého odsouzení, což ovlivňovalo jeho psychický stav. Na druhou stranu však v řízení nebylo tvrzeno ani prokázáno, že by psychický stav žalobce byl takového charakteru, že by žalobce byl ve stavu, kdy by bylo nezbytné vyhledat například psychologickou či psychiatrickou pomoc, když sám žalobce potvrdil, že žádného psychiatra ani psychologa nenavštěvoval a nebral ani žádné léky na zklidnění psychiky a podobně, a to ani v průběhu trestního řízení a ani po jeho skončení. Dále vzal soud I. stupně za prokázané, že trestní stíhání žalobce v částečném rozsahu zasáhlo i do jeho společenských vazeb, když žalobce před zahájením trestního stíhání měl různé kamarády, se kterými se stýkal, přičemž byť o tyto společenské kontakty v důsledku svého trestního zcela nepřišel, přesto došlo k rozvolnění těchto jeho vztahů. Na druhou stranu však soud konstatoval, že pokud žalobce tvrdil, že o jeho trestním stíhání věděla skutečně celá řada jeho známých, pak v řízení nebylo tvrzeno ani prokazováno, že by bylo trestní stíhání žalobce medializováno. Pokud se případně informace o trestním stíhání žalobce dostaly do povědomí jeho známých prostřednictvím sociálních sítí, pak na rozšíření těchto informací se rozhodně v žádném případě nepodílely orgány činné v trestním řízení. Z předložené komunikace na sociálních sítích nebylo možné dovodit rozšíření informací o trestním stíhání žalobce do širšího okruhu osob, když z předložených listin se nedalo ani jednoznačně určit, že námětem komunikace bylo přímo trestní stíhání žalobce, navíc evidentně docházelo v této komunikaci k prolínání blíže nekonkretizovaného jednání pro zainteresované osoby zřejmě žalobce s informacemi

o vzájemných negativních vztazích, zřejmě matky nezletilé v řízení označované jako poškozené, a matky žalobce s ohledem na jejich neshody v péči o děti. K žalobcem tvrzenému zásadnímu narušení jeho vztahů s nezletilými dětmi D., které byly v minulosti svěřeny jeho matce do péče (tvrzeno v podstatě navázání sourozeneckého vztahu s těmito dětmi) soud I. stupně uvedl, že vztah žalobce k těmto dětem odpovídal vztahu dočasného soužití osob, který však nelze kvalifikovat jako sourozenecký. Pokud žalobce dále poukazoval na narušení svých vztahů s matkou těchto dětí, je zřejmé, že tyto vztahy nebyly narušeny v přímé příčinné souvislosti s jeho trestním stíháním, ale se vzájemnými vztahy a postoji, které souvisely (jak sám žalobce uváděl) s finančními neshodami mezi matkou dětí a jeho matkou, případně s neshodami ohledně způsobu zajištění další péče o tyto nezletilé děti, jak uváděla matka žalobce. K námitce žalobce, že jedinou příčinou odnětí dětí z rodiny žalobce formou vydaného předběžného opatření bylo jeho trestní stíhání, čímž taktéž bylo zasaženo do jeho rodinného života, neboť byl na tyto děti zvyklý, soud I. stupně uvedl, že z provedeného dokazování vyplynulo, že jedním z důvodů, a to nikoliv nepodstatným, bylo nepochybně trestní stíhání žalobce pro trestný čin, kterého se měl podle sdělení obvinění dopustit právě na jedné z těchto nezletilých dívek, avšak na druhou stranu z předložené listiny (rozsudku soudu v opatrovnické věci) vyplývá, že děti byly svěřovány zpět do péče svých rodičů s ohledem na stabilizaci stavu matky a vyhodnocení schopnosti rodičů nadále o děti pečovat (po zvládnutém léčení matky nezletilých dětí na psychiatrii). V řízení bylo prokázáno, že žalobce s přítelkyní se rozešli ještě před zahájením trestního stíhání, a to z důvodů, které s trestním stíháním nesouvisely. Následné přerušování přátelských vztahů s bývalou přítelkyní pak zřejmě souviselo nikoliv se zahájením jeho trestního stíhání, ale s tím, že jeho přítelkyně se zároveň znala a následně i kamarádila s matkou nezletilého dítěte, které v rámci trestního řízení bylo označováno za poškozenou osobu. Z provedeného dokazování dále vyplynulo, že ukončení studia bezprostředně se zahájením trestního stíhání žalobce nesouviselo, neboť žalobce sice formálně ukončil své studium na střední škole ke konci prvního pololetí školního roku 2018/2019, sám žalobce ale připustil, že od září 2019 chodil do školy minimálně s tím, že primárním důvodem ukončení studia byl jeho nezájem o školu a řádné pokračování ve studiu. Soud I. stupně však nepochybně, že poté, kdy byl následně žalobce trestně stíhán, mohla tato skutečnost přispět k hlubší demotivaci žalobce. Z provedeného dokazování rovněž vyplynulo, že žalobce pracoval jako Au Pair, jednalo se o výpomoc s péčí o nezletilé dítě známých rodiny žalobce, tuto činnost ukončil sám žalobce již v průběhu roku 2017. V této činnosti v následujících letech nepokračoval, nelze tedy z ničeho usuzovat, že by mu trestní stíhání v této konkrétní činnosti zabránilo pokračovat. Pokud žalobce dále uváděl, že významným zásahem do jeho života bylo i to, že jeho otec poté, kdy se dozvěděl o jeho trestním stíhání, projevil názor, že nevyklučuje, že se žalobce činu, pro který mu bylo sděleno obvinění, mohl skutečně dopustit, pak podle soudu I. stupně takováto reakce jeho otce sice byla pro žalobce zklamáním, avšak zároveň nelze přehlédnout to, že žalobce se s otcem nestýkal od svých tří let, jak sám uvedl v rámci účastnické výpovědi. Neměl tedy s otcem žádné vzájemné vazby a nejednalo se o osobu žalobci skutečně blízkou. Naopak osoby žalobci nejbližší, tedy jeho matka a její manžel, ve vinu žalobce nikdy nevěřili, podporovali ho a sám žalobce uvedl, že byt' rodina prožívala skutečně velmi těžké chvíle, zároveň došlo k posílení jejich vzájemných vazeb a porozumění. Za podstatný zásah do osobnostní sféry žalobce soud I. stupně vyhodnotil, že žalobce byl nucen v rámci trestního řízení se podrobit sexuologickému a psychiatrickému vyšetření, které vnímal jako dehonestující.

- Po vyhodnocení všech shora uvedených skutečností, které měly vliv na rozhodování soudu o přiměřené výši zadostiučinění, které by mělo být žalobci za jeho nezákonné trestní stíhání poskytnuto, soud I. stupně dále ještě přistoupl k porovnání případu žalobce s dalšími obdobnými případy, které byly odškodňovány. Konkrétně se jednalo o rozsudky Městského soudu v Praze č. j. 39 Co 215/2015-218, sp. zn. sp. zn. 53 Co 92/2017 a sp. zn. 35 Co 291/2015. V návaznosti na závěry z nich vyplývající soud I. stupně uzavřel, že jeho rozhodnutí o výši přiznaného odškodnění nevybočuje z výše odškodnění, která jsou poskytována, přičemž za nejprůběhavějším případem k srovnání označil řízení vedené pod sp. zn. 39 Co 215/2015.

10. Soud I. stupně ohledně požadavku žalobce na náhradu nemajetkové újmy za nezákonné trestní stíhání po provedeném dokazování dospěl k závěru, že je na místě v částečném rozsahu žalobě vyhovět a žalobci na náhradě nemajetkové újmy přiznat finanční odškodnění, a to v celkové částce 60 000 Kč. Žalovaná v rámci mimosoudního projednání věci přiznala žalobci jako náhradu nemajetkové újmy za jeho nezákonné trestní stíhání již částku 10 000 Kč, soud I. stupně pod bodem III. výroku rozsudku rozhodl o tom, že žalovaná je povinna zaplatit částku 50 000 Kč se zákonným úrokem z prodlení ve výši 8,25 % ročně z této částky za dobu od 28. 7. 2020 do zaplacení a zároveň v části, v níž shledal požadavek žalobce na náhradu nemajetkové újmy za nezákonné trestní stíhání nedůvodným, tedy v částce 140 000 Kč žalobu společně s příslušenstvím zamítl (výrok IV. rozsudku). O náhradě nákladů řízení rozhodl podle § 142 odst. 2 o. s. ř. (výrok V. rozsudku).
11. Rozsudek soudu I. stupně ve výrociích II., III. a V. napadla včasným odvoláním žalovaná a s odkazem na důvody uvedené v § 205 odst. 2 písm. g) o. s. ř. namítala, že soud I. stupně pochybil, pokud ve výroku II. napadeného rozsudku žalované uložil povinnost zaplatit žalobci zákonný úrok z prodlení ve výši 8,25% ročně z částky 25 894 Kč za dobu od 28. 7. 2020 do 14. 5. 2021. Žalobce žádostí o náhradu škody ze dne 7. 1. 2020 uplatnil nárok na náhradu škody spočívající ve vynaložených nákladech obhajoby celkem ve výši 82 280 Kč. Vzhledem k tomu, že k této žádosti nebyl přiložen doklad k prokázání vzniku a výše škody spočívající v nákladech obhajoby, byl žalobce přípisem ze dne 4. 3. 2020 k tomuto vyzván. Přípisem právní zástupkyně žalobce ze dne 25. 3. 2020 bylo žalované sděleno, že doposud byla ze strany žalobce uhrazena na nákladech právního zastoupení částka 33 150 Kč z celkové vyúčtované částky 78 020 Kč s tím, že fakturu na částku 29 620 Kč vystaví po ukončení mimosoudního projednání, kdy je nutné, aby žalobce doplatil fakturu č. xxx a xxx a pokud to bude nutné, vystaví fakturu na zbývající částku po dohodě se žalobcem ještě před vyplacením náhrady ze strany Ministerstva spravedlnosti. Vzhledem k tomu, že žalobce do uplynutí šestiměsíční lhůty k projednání nároku nedoložil další doklad o vzniku povinnosti zaplatit za právní služby, stanoviskem ze dne 24. 7. 2020 byla žalobci přiznána a uhrazena pouze částka 48 400 Kč, tj. částka vynaložená za právní služby, kterou žalobce doložil. Žalovaná až na jednání konaném dne 6. 4. 2021 zjistila, že žalobce doložil prvoinstančnímu soudu fakturu na částku 33 880 Kč vystavenou dne 6. 8. 2020, s datem splatnosti dne 21. 8. 2020, přitom zákonný úrok z prodlení je žalovaná povinna uhradit již od 28. 7. 2020. Žalovaná na to reagovala obratem, kdy doplňujícím stanoviskem ze dne 13. 5. 2021 byla částka 25 894 Kč žalobci přiznána a dne 14. 5. 2021 uhrazena. Z uvedeného vyplývá, že žalované nelze klást za vinu skutečnost, že žalobci uhradila částku 25 894 Kč až dne 14. 5. 2021, neboť dříve nemohla tuto povinnost splnit z důvodu prodlení ze strany žalobce s prokázáním vzniku škody.
12. Žalovaná rovněž nesouhlasila s přiznáním další náhrady nemajetkové újmy za nezákonné trestní stíhání, a to ve výši 50 000 Kč. Při stanovení výše a formy zadostiučinění za nemajetkovou újmu způsobenou samotným trestním stíháním by mělo být vycházeno zejména ze tří kritérií, tj. povahy trestní věci, délky trestního řízení a následků způsobených trestním řízením. Pokud jde o povahu trestní věci, žalovaná vzala v potaz, že u žalobce se jednalo o trestný čin znásilnění podle § 185 odst. 1 alinea druhá, odst. 2 písm. a) odst. 3 písm. a) trestního zákoníku, kdy vzhledem k charakteru této trestné činnosti je dané trestní stíhání obecně spojováno v očích veřejnosti s pohoršením (žalobce coby mladistvý byl ohrožen trestní sazbou s horní hranicí trestní sazby 6 let). Žalobce se musel podrobit sexuologickému vyšetření, a právě v souvislosti s tímto vyšetřením žalovaná shledala negativní zásah do osobnostních práv žalobce a z tohoto důvodu žalobci přiznala náhradu nemajetkové újmy ve výši 10 000 Kč. Trestního stíhání trvalo necelých 11 měsíců, přičemž trestní řízení bylo vedeno i před soudem prvního stupně, který žalobce zprostil obžaloby, a ve věci nebylo podáno odvolání. Co se týče konkrétních dopadů trestního stíhání do osobnostní sféry žalobce, žalovaná měla za to, že výpovědi žalobce a výpovědi matky žalobce nebyly prokázány žádné významné zásahy do osobních poměrů žalobce, což v podstatě uvádí i sám prvoinstanční soud. Vztahy mezi nejbližšími rodinnými příslušníky zůstaly nenarušené, naopak dle sdělení žalobce

došlo ještě k většímu semknutí rodiny, jeho matka a její manžel věřili v nevinu žalobce. Pokud jde o dopad trestního stíhání na vztah žalobce s přítelkyní, dle výpovědi žalobce došlo k rozpadu jejich vztahu ještě před zahájením trestního stíhání. Narušení vztahů žalobce s jeho dalšími přáteli nebylo také prokázáno, kdy žalobce pouze sám tvrdil, že kontakt s jeho dobrým kamarádem byl méně intenzivní, aniž by toto tvrzení nějak doložil. Co se týče dopadů trestního stíhání na zdravotní a psychický stav žalobce, tak žalobce ani netvrdil, že by vyhledal psychologickou či psychiatrickou pomoc nebo že by vyhledal jinou lékařskou pomoc v souvislosti se zhoršením jeho zdravotního stavu. K medializaci případu nedošlo, což ani žalobce v řízení netvrdil. Pokud jde o tvrzení žalobce, že přestal pracovat a nemohl chodit do školy, bylo ze zprávy xxx xxx školy xxx, xxx, xxx, ze dne 22. 5. 2019 založené do trestního spisu zjištěno, že žalobce absolvoval denní studium oboru ladění klavíru a příbuzných nástrojů a že dokončil první ročník, z druhého ročníku se výuky účastnil pouze do 9. 9. 2018 (měl vztah k záškoláctví). Studium bylo nakonec ukončeno ke dni 5. 2. 2019. Žalobce při své výpovědi sám uvedl, že do školy přestal docházet ještě před zahájením trestního stíhání a co se týče práce jako au-pair také výpovědí vyšlo najevo, že se této činnosti věnoval pouze příležitostně, rozhodně tato práce nesloužila jako zdroj obživy žalobce. Žalovaná se domnívá, že ve srovnání s obdobným případem, který uvedl soud I. stupně v napadeném rozsudku (rozhodnutí Městského soudu v Praze č. j. 39 Co 215/2015-218, kterým bylo rozhodováno o odvolání proti rozhodnutí Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 11. 11. 2014 č. j. 10 C 125/2013-140) jsou zásahy do osobnostní sféry žalobce zcela nesrovnatelné se zásahy do osobnostní sféry žalobce ve výše uvedeném srovnávaném řízení, kdy byla žalobci přiznána náhrada nemajetkové újmy za nezákonné trestní stíhání ve výši 80 000 Kč. Žalobce ve srovnávaném řízení byl nepravomocně odsouzen k trestu odnětí svobody na 18 měsíců, bylo mu nepravomocně uloženo i ochranné ústavní léčení, trestní stíhání žalobce bylo delší o pět měsíců, žalobce byl dokonce 155 dní ve vazbě, léčil se po psychické stránce, byly shledány dopady do rodinných vztahů a došlo k medializaci případu.

13. Z uvedeného měla žalovaná za to, že pokud ve srovnávaném případě byla přiznána náhrada nemajetkové újmy za nezákonné trestní stíhání ve výši 80 000 Kč, není v této věci přiznaná částka ve výši 60 000 Kč adekvátní a spravedlivá, ale naopak je nepřiměřeně vysoká.
14. S ohledem na výše uvedené žalovaná navrhla, aby odvolací soud rozsudek soudu I. stupně ve výrocích II. a III. změnil a žalobu zamítl.
15. Žalobce navrhl potvrzení napadeného rozsudku jako věcně správného. Uvedl, že žalovaná byla jednoznačně v prodlení s úhradou částky 25 894 Kč, kterou zaplatila po uplynutí zákonné 6 měsíční lhůty a po podání žaloby, konkrétně dne 14. 5. 2021. Námitka žalované, že se dozvěděla o doložení faktury soudu I. stupně žalobcem na částku 33 880 Kč až při soudním jednání dne 6. 4. 2021 není přiléhavá, neboť žalovaná nic nebránilo, aby po té, co jí byla žaloba doručena, nahlédla do soudního spisu a seznámila se s tam založenými doklady. To, že částka 33 880 Kč je škodou ve formě dluhu navíc žalovaná věděla, neboť v rámci mimosoudního uplatnění obou nároků u žalované bylo žalobcem stran majetkové škody opakovaně uváděno, že rodina žalobce nemá dostatek finančních prostředků k úhradě vzniklých nákladů právního zastoupení.
16. Žalobce se rovněž neztotožnil s námitkami žalované do přiznané nemajetkové újmy s tím, že celé řízení spojené s uplatněním tohoto nároku žalovaná zcela nemístně bagatelizuje žalobci vzniklou nemajetkovou újmu. Z postoje žalované je zřejmé nepochopení toho, co pro nezákonně obviněnou osobu znamená obvinění a následné podání obžaloby z předmětného trestného činu, tj. z provinění znásilnění provedeného souloží nebo obdobným způsobem na dítěti mladším 15 let – v tomto konkrétním případě na šesti leté holčičce. Žalobce po celou dobu marně očekával, že se Ministerstvo spravedlnosti za jeho nezákonné trestní stíhání omluví a poskytne mu přiměřenou satisfakci. Takto si žalobce – právní laik představoval, že by správní orgán měl fungovat. Namísto toho se dočkal pouze neustálého zpochybňování jemu vzniklé újmy a neobjektivního zhodnocení jím předložených důkazů. Takové jednání ze strany žalované považuje žalobce minimálně za nepřipadné a zcela v rozporu se smyslem § 31a zák. č. 82/1998 Sb. Podle žalobce soud I. stupně na

základě provedení dokazování správně posoudil všechna kritéria pro přiznání výše předmětného zadostiučinění. Objektivně zhodnotil jak důkazy, které svědčily ve prospěch žalobce, tak v jeho neprospěch a po jejich zhodnocení ve vzájemné souvislosti přiznal celkové zadostiučinění ve výši dalších 50 000 Kč, což při připočtení částky 10 000 Kč zaplacené žalovanou před podáním žaloby činí celkové odškodnění ve výši 60 000 Kč. I přesto, že žalobce by si představoval odškodnění vyšší, jak shora uvedeno, rozsudek soudu prvního stupně respektuje.

17. Odvolací soud přezkoumal rozsudek soudu I. stupně, a to v rozsahu podaného odvolání včetně řízení, které jeho vydání předcházelo (§ 212, § 212a odst. 1, 5, § 214 odst. 3 o. s. ř.), a dospěl k závěru, že odvolání je důvodné pouze zčásti.
18. Soud I. stupně si pro své rozhodnutí opatřil dostatek důkazů, vyvodil z nich správné skutkové závěry, které tak mohou být podkladem i pro rozhodnutí odvolacího soudu a na které lze pro stručnost odkázat. Rovněž právní hodnocení, které soud I. stupně ze zjištěného skutkového stavu vyvodil, je v zásadě správné. Odvolací soud se neztotožnil pouze se závěry týkajícími se prodlení žalované.
19. Žalobce se v předmětné věci domáhal náhrady nemajetkové újmy podle zákona č. 82/1998 Sb., která mu měla být způsobena v trestním řízení, které v jeho případě skončilo zproštěním obžaloby podle § 226 písm. b/ trestního řádu. Nárok uplatněný žalobcem je proto namísto posoudit podle zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem ve znění zák. č. 120/2001 Sb., zák. č. 24/2002 Sb., zák. č. 539/2004 Sb. a zák. č. 160/2006 Sb. (dále jen „zákon“), konkrétně pak dle § 5 písm. a), § 7 odst. 1, § 8 odst. 1, 2 a § 31a odst. 1, 2 zákona.
20. Dle § 5 písm. a) zákona stát odpovídá za podmínek stanovených tímto zákonem za škodu, která byla způsobena rozhodnutím, jež bylo vydáno v občanském soudním řízení, ve správním řízení, v řízení podle soudního řádu správního nebo v řízení trestním.
21. Dle § 7 odst. 1 zákona právo na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím mají účastníci řízení, ve kterém bylo vydáno rozhodnutí, z něhož jim vznikla škoda.
22. Dle § 8 odst. 1 zákona nárok na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím lze, není-li dále stanoveno jinak, uplatnit pouze tehdy, pokud pravomocné rozhodnutí bylo pro nezákonnost zrušeno nebo změněno příslušným orgánem. Rozhodnutím tohoto orgánu je soud rozhodující o náhradě škody vázán. Dle odst. 2 téhož ustanovení byla-li škoda způsobena nezákonným rozhodnutím vykonatelným bez ohledu na právní moc, lze nárok uplatnit i tehdy, pokud rozhodnutí bylo zrušeno nebo změněno na základě řádného opravného prostředku.
23. Podle § 31a odst. 1 zákona bez ohledu na to, zda byla nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem způsobena škoda, poskytuje se podle tohoto zákona též přiměřené zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu. Podle odst. 2 téhož ustanovení, zadostiučinění se poskytne v penězích, jestliže nemajetkovou újmu nebylo možno nahradit jinak a samotné konstatování porušení práva by se nejevilo jako dostačující. Při stanovení výše přiměřeného zadostiučinění se přihlédně k závažnosti vzniklé újmy a k okolnostem, za nichž k nemajetkové újmě došlo.
24. Odpovědnost státu za vzniklou škodu je dána za současného splnění tří podmínek, a to existence nezákonného rozhodnutí, event. nesprávného úředního postupu, vznik škody a příčinná souvislost mezi nezákonným rozhodnutím, event. nesprávným úředním postupem, a vznikem škody.
25. Podle ustálené rozhodovací praxe Nejvyššího soudu *lze právo na náhradu škody způsobené zabíjením a vedením trestního stíhání uplatnit i v případech, kdy usnesení o zabíjení trestního stíhání nebylo zrušeno, ale trestní stíhání bylo zastaveno nebo došlo ke zproštění obžaloby. Zastavení trestního stíhání a zproštění obžaloby mají podle judikatury stejné důsledky jako zrušení usnesení o zabíjení trestního stíhání pro nezákonnost, jestliže k nim došlo z určitých důvodů (v zásadě proto, že předpoklad o spáchání trestného činu obviněným nebyl potvrzen).*

Nárok na náhradu škody způsobené zabíjením a vedením trestního stíhání se proto posuzuje podle § 5 písm. a), § 7 a § 8 OdpŠk, tedy jako nárok na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím (srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 23. 2. 1990, sp. zn. 1 Cz 6/90, uveřejněné pod číslem 35/1991 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, a rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 3. 2003, sp. zn. 25 Cdo 1487/2001; rozhodnutí Nejvyššího soudu jsou též dostupná na www.n soud.cz).

26. Soud I. stupně důvodně uzavřel, že v posuzované věci je dána odpovědnost státu za újmu způsobenou žalobci vedením trestního řízení, které skončilo zproštěním obžaloby podle § 226 písm. a/ trestního řádu, a to z důvodu existence nezákonného rozhodnutí ve smyslu zákona. Na základě provedeného dokazování, kdy se zabýval rozsahem újmy, která měla být žalobci způsobena, okolnostmi, za nichž k nemajetkové újmě došlo a důvody, pro které došlo ke zproštění obžaloby, soud I. stupně s ohledem na zjištěné okolnosti nepovažoval za dostatečnou náhradu ve formě odškodnění konstatováním porušení práva a přiznal žalobci finanční náhradu. Žalobce sice neprokázal žádnou výrazně zvýšenou újmu v oblasti jeho rodinného, osobního či pracovního života, jak konstatoval soud I. stupně, je však namísto přihlédnout k délce trestního řízení, které trvalo 11 měsíců, a současně k závažnosti povahy trestní věci, kdy žalobci hrozil trest odnětí svobody až 6 let (horní hranice trestní sazby za trestný čin, pro který bylo žalobci sděleno obvinění a pro který byl následně stíhán, byla 12 let, žalobce v době zahájeného trestního stíhání byl bezúhonnou osobou ve věku mladistvého, co by mladistvý, byl ohrožen trestní sazbou s horní hranicí trestní sazby 6 let). S ohledem na všechna uvedená kritéria je podle závěru odvolacího soudu namíste přiznat žalobci částku 60 000 Kč tak, jak učinil soud I. stupně (žalovaná plnila v rozsahu 10 000 Kč, soud I. stupně proto uložil žalované doplatit 50 000 Kč). Soud I. stupně současně velmi podrobně a precizně provedl srovnání výše odškodnění za nezákonné trestní stíhání s výší odškodnění v obdobných případech. Odvolací soud se s uvedenými závěry ztotožnil a pro stručnost na ně odkazuje. V této souvislosti je namíste připomenout judikaturu Nejvyššího, resp. Ústavního soudu tak, jak to učinil i soud I. stupně v odůvodnění napadeného rozsudku, či dále Nejvyššího rozsudek sp. zn. 30 Cdo 2139/2018 a rozhodnutí Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 590/08, dle kterého již samotné trestní stíhání výrazně zasahuje do soukromého a osobního života jednotlivce, do jeho cti a dobré pověsti, a to tím spíše, jedná-li se o obvinění liché, což je posléze pravomocně stvrzeno zprošťujícím rozsudkem soudu, podle něhož se skutek, z něhož byl jednotlivec obviněn a obžalován nestal, případně nebyl trestným činem. Bez povšimnutí nelze ponechat ani aktuální judikaturu Nejvyššího soudu (viz sp. zn. 30 Cdo 441/2020), která akcentuje, aby při srovnání výše odškodnění za nezákonné trestní stíhání, s výší odškodnění přiznaného v obdobných případech se soud zabýval povahou trestní věci, délkou trestního řízení a dopadem nezákonného trestního stíhání ve srovnávaných věcech do osobní sféry poškozeného.
27. Odvolací soud proto podle § 219 o. s. ř. rozsudek soudu I. stupně ve vyhovujícím výroku o věci samé II. jako věcně správný potvrdil.
28. Podle rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 29. 9. 2021, sp. zn. 30 Cdo 2678/2020, *účelně vynaložené náklady řízení ve smyslu § 31 zákona č. 82/1998 Sb. zahrnují za účinnosti zákona č. 89/2012 Sb. i platný závazek poškozeného k úhradě nákladů právního zastoupení. Neposkytne-li poškozený v rámci předběžného uplatnění nároku podle § 14 zákona č. 82/1998 Sb. součinnost minimálně v takovém rozsahu, v jakém byl úřadem výslovně a konkrétně vyzván k doložení skutečností nutných k posouzení důvodnosti uplatněného nároku, ocitá se jako věřitel v prodlení a za dobu, po kterou toto jeho prodlení trvá, nemůže požadovat zaplacení úroku z prodlení.*
29. Soud I. stupně žalované uložil povinnost zaplatit žalobci zákonný úrok z prodlení ve výši 8,25 % ročně z částky 25 894 Kč za dobu od 28. 7. 2020 do 14. 5. 2021, a to do 15 dnů ode dne právní moci tohoto rozsudku (výrok II). V řízení bylo prokázáno, že tuto majetkovou škodu (původně uplatněnou v rozsahu 33 800 Kč) žalovaná žalobci před podáním žaloby nezaplatila, neboť žalobce přes výzvu Ministerstva spravedlnosti nedoložil v rámci mimosoudního projednání věci doklad o úhradě uvedené částky, a to ani ve formě dluhu. Žalovaná plnila žalobci z uvedeného titulu, tj. na náhradu majetkové škody ve výši 25 894 Kč (náklady vynaložené na jeho obhajobu) v průběhu řízení dne 14. 5. 2021, a to poté, kdy žalobce doložil doklady prokazující rozsah jemu vzniklé

majetkové škody v souvislosti s trestním řízením. Z uvedeného je zřejmé že žalobce neposkytl žalované v rámci předběžného uplatnění nároku podle § 14 zákona č. 82/1998 Sb. součinnost v takovém rozsahu, v jakém byl Ministerstvem spravedlnosti výslovně a konkrétně vyzván. Bez doložení nároku nebyl úřad schopen posoudit jeho důvodnost. Žalobce se jako věřitel proto ocitl v prodlení, přičemž za dobu, po kterou toto jeho prodlení trvalo, nemůže požadovat zaplacení úroku z prodlení.

30. Odvolací soud proto podle § 220 odst. 1 písm. a/ o. s. ř. rozsudek soudu I. stupně v napadeném výroku II. změnil a žalobu s návrhem na uložení povinnosti žalované zaplatit žalobci zákonný úrok z prodlení ve výši 8,25 % ročně z částky 25 894 Kč za dobu od 28. 7. 2020 do 14. 5. 2021 zamítl.
31. O nákladech řízení před soudy obou stupňů rozhodl odvolací soud podle § 142 odst. 2, 3 o. s. ř. ve spojení s § 224 odst. 1, 2 o. s. ř. a převážně procesně úspěšnému žalobci přiznal náklady řízení před soudem I. stupně v rozsahu přiznaném napadeným rozsudkem, tj. ve výši 40 562,21 Kč (viz odst. 20 rozsudku soudu I. stupně). Za odvolací řízení náklady žalobce sestávají z odměny za vyjádření k odvolání podle § 11 odst. 1 písm. k) vyhl. č. 177/1996 Sb. ve výši 3 100 Kč, k odměně přísluší paušální náhrada hotových výdajů 300 Kč dle § 13 odst. 1, 4 téže vyhlášky a 21% DPH v částce 714 Kč podle § 137 odst. 3 o. s. ř., celkem 4 114 Kč. Celkové náklady řízení činí částku 44 676,21 Kč, čímž zároveň odvolací soud podle § 164 o. s. ř. opravuje nesprávnou výši nákladů 44 676,22 Kč uvedenou při vyhlášení rozsudku.

Poučení:

Proti rozsudku lze podat dovolání k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím soudu I. stupně ve lhůtě dvou měsíců ode dne jeho doručení za splnění podmínek dle § 237 o. s. ř., jestliže napadené rozhodnutí odvolacího soudu závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak.

Praha 18. ledna 2022

JUDr. Naděžda Zachystalová v. r.
předsedkyně senátu